

Position Paper Stikstof: Tijd voor Duidelijkheid en Daadkracht

Aan Provinciale Staten van Zuid-Holland

Urgentie: Zuid-Holland kan niet stil blijven staan

Sinds 2019 zit Nederland op slot door stikstof. De recente inperking van intern salderen (december 2024) maakt de noodzaak om stikstofemissies te reduceren urgenter dan ooit. Zonder actie komen duizenden woningen, economische ontwikkeling, natuurherstel en de energietransitie ernstig in gevaar. Wij – vertegenwoordigers van natuur, bouw, industrie en ondernemers – roepen u met klem op om het provinciale maatregelenpakket *Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie* (SANE) vast te stellen en uit te voeren. Daarmee zet Zuid-Holland een eerste, noodzakelijke stap richting een houdbare toekomst.

Begin bij wat de provincie wél kan doen

We erkennen dat Zuid-Holland maximaal 10% van de totale stikstofopgave zelfstandig kan invullen. Voor de resterende 90% is een krachtig Rijksbeleid onmisbaar. Maar juist nu is het essentieel dat de provincie haar verantwoordelijkheid neemt en voortvarend start met uitvoerbare bronmaatregelen. Wachten op Den Haag is geen optie. Door nú te beginnen, creëert Zuid-Holland ruimte voor woningbouw, bereikbaarheid, werkgelegenheid, energieveiligheid én natuurherstel. Het voorstel SANE is een moedige, gedurfde en noodzakelijke eerste stap. De provincie heeft de bevoegdheid én verantwoordelijkheid om in actie te komen.

Waarom bronmaatregelen cruciaal zijn

Alleen door de oorzaak van stikstofemissie aan te pakken – de bron – kunnen we juridische ruimte creëren voor maatschappelijke ontwikkelingen. Sectoren zoals de bouw, infrastructuur, industrie en haven, landbouw, energie, natuur en recreatie zijn allemaal afhankelijk van vergunningverlening, die momenteel totaal is vastgelopen. Daarom is emissiereductie essentieel om perspectief te bieden aan inwoners, ondernemers én de natuur.

Samenwerking tussen sectoren als sleutel tot succes

Het stikstofvraagstuk raakt vele sectoren. De oplossing ligt dan ook in samenwerking: een integrale aanpak waarin iedere sector verantwoordelijkheid neemt en bijdraagt. We zien in SANE een belangrijke eerste stap, die ruimte biedt om tijdens de uitwerking ook andere sectoren beter te betrekken. Daarmee vergroten we zowel effectiviteit als draagvlak. Als partners achter deze positionpaper willen wij graag meer aan stikstofreductie doen, dan nu al wordt gedaan.

De gevolgen van niets doen – selectie uit geanalyseerde projecten

Zonder maatregelen raakt Zuid-Holland structureel op slot. Dat is onacceptabel voor inwoners, ondernemers én het klimaat.

We geven enkele voorbeelden van verwachte gevolgen:

- **20.000 woningen** kunnen niet gerealiseerd worden. Deze projecten liggen binnen 1–3 km van Natura2000-gebieden zonder vergunningsperspectief.
- **Ontsluitingswegen** naar grootschalige woningbouwlocaties (zoals Gnephoek, Valkenhorst, Zuidplas) kunnen niet worden aangelegd.
- **Energie-infrastructuur** zoals onderstations, kabels, leidingen en windparken loopt verdere vertraging op.
- **Utiliteitsbouw** (scholen, ziekenhuizen, sportvoorzieningen, zorginstellingen) komt stil te liggen; dit betreft 215 van de 516 projecten binnen 5 km van stikstofgevoelige natuur.
- **Verduurzaming** van woningen en gebouwen stagneert door het ontbreken van vergunningen.
- **Natuurherstel en biodiversiteit** lopen verdere achterstand op, wat leidt tot nog meer verlies aan natuurwaarden en waardoor het langer duurt om tot natuurherstel te komen
- **Energietransitie en de carbonisatie** stagneert omdat zelfs de vergunningen voor CO2 en stikstof reducerende initiatieven niet worden verleend
- **Investeringsklimaat** in de Rotterdamse haven staat fors onder druk. Ruim 70% van de bedrijven in de Rotterdamse haven geeft aan dat de onzekerheden rond het stikstofdossier aanleiding zijn om miljarden projecten on-hold te zetten.
- **Sluiting dreigt** in de Rotterdamse haven gegeven bedrijven aan de deuren te sluiten als we niet snel van het stikstofslot komen. Honderden Rotterdammers zijn dan hun baan kwijt.

Pas wanneer de natuur in Natura 2000 gebieden herstelt, ontstaat er weer vergunningsruimte. Natuurherstel is daarmee het belang van alle economische sectoren. Voor natuurherstel is nodig; reductie van stikstofemissie, verbetering waterkwaliteit, realisatie van verbindingzones zoals NNN en continuering van het natuurbeheer. Zonder deze maatregelen raakt Zuid-Holland verder op slot. Dit is onacceptabel voor inwoners, ondernemers én het klimaat.

Onze oproep aan Provinciale Staten

Het SANE-pakket vast te stellen en te starten met bronmaatregelen voor emissiereductie;

1. Ruimte te maken voor sectorspecifieke uitwerking, zodat ook andere sectoren hun bijdrage kunnen leveren;
2. Te kiezen voor daadkracht, duidelijkheid en samenwerking – uitstellen leidt tot verergering van de impasse.

Wij zijn bereid onze kennis en capaciteit in te zetten bij de verdere uitwerking. Maar de eerste stap is aan u. Zuid-Holland heeft alles in huis om voorop te lopen. Laten we die kans nu grijpen.

Met vriendelijke groet,

Bouwend Nederland, Deltalinqs, Havenbedrijf Rotterdam, Natuurmonumenten, VNO-NCW West en Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland